

Szegény szabad demokraták

A szabadosságra fordult baloldali liberalizmus hazánkban nem rendelkezik komoly társadalmi támogatottsággal

TÓTH GY. LÁSZLÓ

Kétezerkettő március tizenötödikén az SZDSZ ismét nyilvánvalóvá tette, hogy belpolitikai érdekeit bár-mikor kész a nemzeti érdekek elé helyezni. *Demszky Gábor* főpolgármester a Petőfi-szobornál tartott demonstráción otthon érezte magát: sehol egy nemzeti zászló, helyette csillagokkal ékesített kék SZDSZ-es zászlókat lebegtetett a pártsemleges szél, rajtuk az április negyedikét ünneplő piros-fehér-zöld madarak, melyeket még 1981-ben *Darvas Árpád* tervei alapján kezdett röptetni egy plakáton az MSZMP KB... A rendezvény elején a kissé elavult Himnusz helyett *Verdi* szabadságkórusa hangzott fel. Demszky a belső demokráciát hiányolta, és úgy érezte, ismét aktuális a kérdés: „rak-bok legyünk vagy szabadok?” A jelenlegi kormányt szerinte le kell váltani, és a szabadságra, a tisztességre kell szavazni – a félelemkeltés, a kirekesztés és a szolgaság ellen. Közben kék zászlókat lengetett a szél. Különösen kínos volt, mikor Demszky a hetvenes évekre ualt, hiszen őt és barátait már akkor is nagyon zavarta a nemzeti eskedés, a nemzeti színű kokárda.

A neoliberalizmus olyan, mint az AIDS: a védekező rendszert támadja meg. Így fogalmazta meg véleményét az SZDSZ által is képviselt ideológiai és a globalizációról a világhírű francia tudós, *Pierre Bourdieu*. Az SZDSZ hazai hívei nincsenek könnyű helyzetben, annak ellenére, hogy média- és értelmiségi támogatottságuk egy részét máig megőrizték. Ezzel a háttérrel küzdenek most a parlamentben jutásért. Szándékaik ma sem egyértelműek, megnyilatkozásaik koherenciája erősen kérdéses, ráadásul mozgásterük is rendkívüli módon beszűkült. Minden jel arra utal, hogy az SZDSZ nem szabadul többé az MSZP halálos öleléséből. Az úgynevezett Demokratikus Charta létrehozása volt az eljegyzés, amit '94-ben egy rosszul végződött politikai házasságkötés követett, melynek során az SZDSZ felélte csekély erkölcsi tőkéjét, s az MSZP kiszolgáltatott partnerévé degradálódott. Igazán csak a vélt vagy valós antiszemitizmus és a meglehetősen definíciótalan szélsőjobb elleni harcban következtetések. Ugyanez vonatkozik kóros idegenkedésükre mindennel szemben, ami nemzeti. A szabadosságra fordult baloldali liberalizmus hazánkban nem rendelkezik komoly társadalmi támogatottsággal. A jelentős népszerűségvesztés elbizonytalanodáshoz és a belső harcok fel erősödéséhez vezetett. A szürke, jellegtelen *Magyar Bálint* után a hollywoodi stílusban színre lépő *Demszky Gábor* következett, aki pártelnökként csak fokozta az SZDSZ-esek elbizonytalanodását. A koncepciótlan, ám agresszív főpolgármester hamar megbukott. A világvárost építő Demszky csak egy levelet küldött az öt búcsúztató kongresszusnak. A jelek szerint nem tud veszíteni. Az SZDSZ politikáját meghatározó csoport viszonylag gyorsan felmerte, hogy Demszky az MSZP támogatásával az SZDSZ hosszabb távú fennmaradását veszélyezteti.

Menesztése után Demszky emberei – *Böhm András*, *Haraszi Miklós* és *Rajk László* – kimaradtak a párt vezetői testületeiből. De nem került be az ügyvivői testületbe *Bauer Tamás* sem, aki az egyik legagresszívabb és legaktívabb politikusa az SZDSZ-nek. *Pető Iván*, *Szent-Iványi István*, *Kis Zoltán*, *Eörsi Mátyás*, *Fodor Gábor*, *Gulyás József*, *Gusztos Péter*, *Horn Gábor*, *Körödi Mária*, *Magyar Bálint*, *Wekler Ferenc* és *Zwack Péter* megválasztása egyértelművé tette, hogy az SZDSZ képtelen bármiféle megújulásra. Mindig ugyanabban a szűk körben osztják újra a lapokat. Csupa kipróbált, szürke, jelentéktelen és kissé elhasznált politikus. De más veszteség is érte az SZDSZ-t. Bejelentette visszavonulási szándékát az aktív politizálástól *Hack Péter*, aki egyszerre játszott meghatározó szerepet az SZDSZ-ben és a Hit Gyülekezetenél.

Az SZDSZ programírára és korszakváltásra szakosodott párt. 2000 decemberében elkészítették a Korszakváltás programját, melynek a megjelenését teljes érdektelenség kísérte. Sikerként könyvelik viszont el, hogy ők adták az országnak – a nyilvánvalóan baloldali elkötelezettségű – *Göncz Árpádot* és a „köztudottan jó humorú” *Kuncze Gábort*.

Az SZDSZ márcsak azért sem válhatott komoly politikai erővé, mivel létezése óta politikai identitászavarral küzd. Ma is a '68-as, újbaloldali indítatású értelmiségi csoportok pártja. Mint ilyen, a globalizáció és a nyílt társadalom abszolút híve, amiből eleve következik egyfajta többség- és nemzetellenesség is. Nem véletlen, hogy *Haraszi Miklós* a „többségista” demokráciáról félti az országot. *Kuncze* szerint a jó kormány elfogadja a globalizációt. Az SZDSZ szerint az a legfontosabb nemzeti érdek, hogy elnyerjük a szomszéd államok

bizalmát... Ez lényegében a kádári nemzetpolitika folytatása. A párt elnöke nemrégiben azért aggódott, nehogy a státusmagyarok is szavazhassanak. Ezzel szemben fontosnak tartották például a meleg ügyét, támogatásukkal lett a meleg napja a büszkeség napja. Az SZDSZ vezetői közül egyre többen látják úgy, hogy most már nyíltan vállalni kellene a mérsékelt baloldaliságot. *Bauer*, *Fodor* stb. már korábban is egy baloldali blokk létrehozásában látták a megoldást. Pozícióikat nyilvánvalóan erősíti, hogy egy – az SZDSZ megbízásából készült – közvélemény-kutatás szerint a választók 38 százaléka már nem lát lényeges különbséget az MSZP és az SZDSZ programja között!

A megélhetési belügyminiszter visszatért

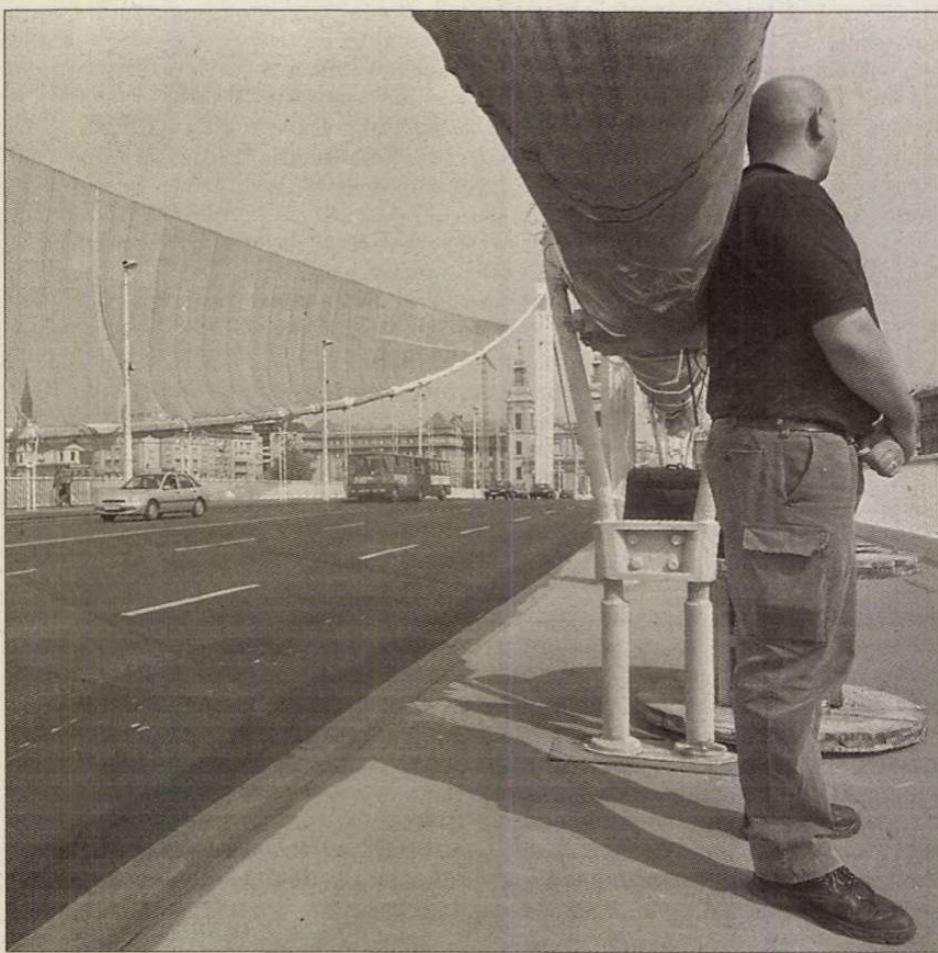
Demszky Gábor leváltása óta ismét *Kuncze Gábor* az SZDSZ elnöke. *Bauer Tamás* elmondása szerint a párt meghatározó belső köréhez tartozók először azért döntöttek *Kuncze Gábor* miniszterelnök-jelöltsége mellett, mert *Kuncze* szülei nem voltak sem zsidók, sem kommunisták. Ahogy *Bauer* fogalmazott: ez is szempont volt... (*Kuncze* akkor *Pető* Ivánt ütötte ki a nyeregből, akit később *Magyar Bálint*, majd *Demszky Gábor* követett a pártelnöki székben.) Miután *Kuncze* jelenleg is a szabad demokraták miniszterelnök-jelöltje, talán nem érdektelen politikusi múltjának rövid áttekintése.

Kuncze Gábor 1994 és 98 között koalíciós miniszterelnök-helyettes és a baloldali kormány belügyminisztere volt. A rendszerváltozás előtt egy vidéki építőipari vállalat középszintű vezetőjeként dolgozott. Az SZDSZ-be a valóságban nem létező fasizmus elleni harcra készülődve 1992-ben lépett be. Ez az egyébként tökéletesen téves helyzetértékelésen alapuló döntés a saját karrierje szempontjából rendkívül sikeresnek bizonyult, hiszen a szélesebb közvélemény előtt jóformán teljesen ismeretlen vidéki képviselőből az SZDSZ-es agytröszt rövid idő alatt miniszterelnök-jelöltet faragott. Rosszakarói szerint *Kuncze Gábor* szédítő politikai karrierjét elsősorban „parádés kocsisra” emlékeztető magyaros bujdoszának, valamint „legendás” humorának köszönhette. *Kuncze* 1994-ben egyik nyilatkozatában közölte, hogy az SZDSZ-ben nincs senki, aki elképzelhetőnek tartja a koalíciót az MSZP-vel. (Ekkor vagy tudatosan hazudott, vagy a végtelenségig naiv volt. Egyik se politikusi erény.) Emlékeztet mondásai közé tartozik: „én nem engedem közepem kettétörni a politikát...” Miniszterként lehetővé tette, hogy egy az SZDSZ-hez közel álló személy egyedülként olvashassa az egykori III/III-as ügyosztály iratait. A besúgójelentések-ből állambiztonsági olvasókönyv készült. Minisztersége alatt került ki a Belügyminisztériumból az a történelemhamisító szégyenletes mondat, miszerint az ÁVH-n nem volt szokás a foglyok bántalmazása.

1997-ben soha nem látott bűnözési hullám érte el az országot: az ismertté vált bűnesetek száma először haladta meg a félmilliót. Megtörtént, hogy a kábítószer-kereskedő lakására meglepetésszerűen kiszálló rendőr kommandósok rendőroket voltak kénytelenek őrizetbe venni. Egy véletlen balesetnél kiderült, hogy magas rangú rendőrtisztek baráti kapcsolatokat tartottak fenn komoly bűncselekmények gyanúsítottjaival. Kényszervallások és a rendőrök által elkövetett szabálytalanságok sokasága irritálta a közvéleményt. Minisztersége alatt bűncselekmények elkövetésével alaposan gyanúsítható magyar rendőroket ilyen nagy számban még soha nem vettek őrizetbe.

1997. november 3-án, a Kossuth téri Metéztüntetésen *Kuncze* belügyminiszter utasítására nyugdíjasokat bántalmaztak a rohamrendőrök. December elején kiderült, hogy a Metész november 26-i nyilvános sajtótájékoztatóján a BM sajtóreferense álneven, a Pannon Lapok munkatársaként mutatkozott be. Két magnetofonnal dolgozott: a táskájában lévővel a háttérbeszélgetéseket rögzítette. A Belügyminisztérium sajtófőnöke később elnézést kért az ügy miatt, egyedinek nyilvánítva az esetet. (Népszabadság, 1997. december 6.) A médiaértelmiség balliberális része ekkor nem követelte a belügyminiszter lemondását, nagyvonalúan eltekintett a történetek fölött. *Aczél Endre*, *Várkonyi Tibor*, *Galló Béla*, *Eörsi Mátyás* és társai hallgattak.

Kuncze belügyminisztersége alatt jól képzett rendőrök sokasága hagyta el a rendőrséget. Így fordulhatott elő, hogy a BM-esek 1995 decemberében az Orczy téren „szem elől tévesztettek” egy karmiont, amely pénznyomtatásra alkalmas papírral volt tele. Tájékoztatlansága, alkalmatlansága addig terjedt, hogy *Kuncze* közös fényképen jelent meg néhai *Prisztás Józseffal*, akit sokan az alvilág egyik meghatározó figurájának tartottak. Minisztersége alatt rendszeresek voltak a robbantások, amelyek-

Szigorúan őrzik az SZDSZ közeli Soros Alapítvány által finanszírozott, az Erzsébet hidat kidekoráló „választási felhívást”

FOTÓ: VÁNYI ÁKOS

ről évekkel később – 2001-ben – az ugyancsak SZDSZ-es *Fodor Gábor* a Soros-féle szárszói találkozon azt fejtette, hogy a '98 előtti robbantások a jelenlegi hatalomnak állhattak érdekében.

Végül ő volt az, aki a keresztény templomok rongálását és fosztogatását „megélhetési bűnözésnek” minősítette. Munkájának következménye: tömeges kilépések, rendőri korrupció és presztízsvesztés. Nem járt rosszul viszont *Kuncze Magdolna*, a belügyminiszter testvére, akinek *Magyar Bálint* több tízmillió forintot vissza nem térítendő támogatást utalt ki.

Kuncze tevékenységéről sokat elárult *Horn Gyula* akkori miniszterelnök 1998-ban tett megjegyzése, miszerint ami itt van, az nem közbiztonság. Nemrégiben a Hősök tere az SZDSZ egyik lufieregető buliján *Kuncze* azt találta mondani, hogy aki fél, az álljon a háta mögé, ő majd megvédi... Humorát és ízlését egyaránt minősíti az SZDSZ küldöttgyűlésén elhangzott mondata „az állami csőcsre rabukó fidesznyikekről”.

Előnyeként tartják viszont számon, hogy önálló politikai vonalvezetés kidolgozására eleve képtelen.

Hol a lé?

Talán ez a primitív, humorosnak szánt szlogen jellemzi leginkább a szürkeállomány pártjának kampányát. Rossz nézni, amikor az amúgy gyermektelen *Kuncze* tisztába tesz egy csecsemőt, merthogy ők rendbe hozzák az egészségügyet. Gátlástalanságukra jellemző, hogy a Kalocsán SZDSZ-es jelöltként induló *Török Gusztáv* *Andor* szórólapiján a jelölt egy fényképen együtt látható az évekkel ezelőtt elhunyt *dr. Dankó László* kalocsai érsekkel. De nem jártak jobban a Több mint polgár, ember is! szlogennel sem. A politikatudomány mai állása szerint a polgári demokrácia az európai társadalomfejlődés csúcsa: akik a polgári viszonyok és formák meghaladására törekcsenek, azok forradalmárok: náci vagy kommunisták. És még nincs messze az az idő sem, amikor szellemi elődeik ezt vallották: több mint ember, kommunista!

Infantilizmusuk határtalan. *Kuncze* egy pártpartin az „Orbán-Torgyán-kofferkormányt” egy tábla társaságában értékelt, rajta a Lop STOP! felirattal. A nézőtér pedig ott tolong a mindenkori holdudvar: *Gerő András*, *Mester Ákos*, *Jancsó Miklós* stb. De száználmasa sikeredett az autópályákkal kapcsolatos útszéli leleplezésük is. A hatfős tolongásból még a baráti televízió sem volt képes tömeget kreálni.

Az Él j a jogaidal – menj el szavazni! plakátkampányt egyébként a Soros Alapítvány fizette. *Halmi Gábor*, a kuratórium elnöke elmondta: céljuk a kisebbségek megszólítása, mivel szerintük végül is mindenki kisebbségi. Ha más nem, hát személetes. *Soros György* kampányra szánt tízmilliót *Geszti Péter* kapta, akit később *Vágvolgyi B. András*sal együtt az SZDSZ pr-főnöke lett. Így *Soros* áttételesen ugyan, de a szabad demokraták kampányát támogatta. *Soros* toleranciára akarja

tanítani a magyarokat. A plakátokon romák, fogyatékosok, a Heti hetes mutatónyosai, lesbikussok, zenészek és egy rossz arcú férfi, orrában karikával. Ők mind elmennek szavazni. És Te? – kérdezik a Soros-féle plakátok. Ezzel állítólag provokálni akarnak, de az továbbra sem világos, hogy ettől miért növekedne feltétlenül a polgárok választási aktivitása? Vagy lehet, hogy mégsem a mozgósítás a cél? Hiszen az SZDSZ parlamentbe kerülése alacsony választási részvétel mellett a legvalószínűbb.

A stílus maga a párt

Az SZDSZ-kampányban nyilvánvalóan kiemelt szerepet szántak a Liberális Internacionálé március végén megtartott budapesti kongresszusának, melynek fő témája a jó kormányzat volt. A rendezvény azonban szinte észrevétlenül ért véget: egyetlen ismertebb, európai formátumú politikus sem volt Budapesten, így aztán *Kuncze Gábor* fel szólalása volt a legnagyobb esemény. A közel-múltban bejelentették: alkotmányos demokráciacsomagot készítenek. Az SZDSZ metamorfózisáról sokat elárul, hogy ma már a Pa-Dö-Dö megasztárjai is otthon érzik magukat a balliberálisok világában. *Petőék*, *Verdi* után, valószínűleg ezt hallgatják a legszívesebben: „Báj, báj, fiúk, rossz volt veletek, most már talán én is magyar polgár lehetek.”

Megítélésünk szerint az SZDSZ stílusáról és jövőbeli szerepéről sokat elárul a Hit Gyülekezetének lapjában, a Hetekben 2002. február 15-én megjelent írás, melynek címe: Nem akarunk náciakat a kormányban. Főcím: Alakulóban a megkerülhetetlen koalíció. (Szerző: *Lukács András*). Íme a szó szerinti idézet: „A küldöttek hangos tetszésnyilvánítással fogadták *Kuncze Gábor* bejelentését: »Elég volt! Békében, de határozottan húzzanak el!« *Kuncze* így folytatta: »Ha az elvtársakat is el tudtuk kergetni, őket is el tudjuk.«» Hogy a *Kuncze* család mikor és kiket kergetett el, az magánügy. A kommunista világbirodalom összeomlását a nyugati világnak köszönhetjük, az elvtársakat viszont még ők sem zavarták el. *Kuncze*ék meg végképp nem zavartak el senkit: ellenkezőleg. Az úgynevezett Demokratikus Charta segítségével előbb erkölcsileg rehabilitálták őket, majd négy hosszú évig együtt kormányoztak az elvtársakkal.

Miről beszél az SZDSZ elnöke? Bizonyágképpen álljon itt egy jellemző idézet részlet az SZDSZ-es *Eörsi Istvántól*: „Én nem merem teljes bizonyossággal állítani, hogy Orbán te metésre kész állapotban leledzik...” (Magyar Hírlap, 2002. február 13.)

Az SZDSZ egész szellemiségét áthatja a tagadás, a semmit nem akarás, a váltakozó sikerrel titkolt gyűlölködés. Az ő világukban a sikertelenség, a frusztráltság, a kisebbségi létezés látványos és önként vállalt gyötrelme a természetes állapot. Valami megszállottságtól vezéreltetve ugyanakkor még mindig egyfajta etalonnak képzelik magukat. Pedig ez már régen nem az ő országuk...